

8 Programma Energie op klimaat!

Inleiding en ontwikkelingen

Het klimaat verandert. Dit wordt jaarlijks bevestigd door het klimaatpanel van de VN (IPCC) en de klimaatscenario's van het KNMI. De temperatuur op aarde stijgt: dit komt door de toename van broeikasgassen in de lucht. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Daarom nemen we maatregelen. Maatregelen om klimaatverandering te beperken door over te gaan op schone energie (energietransitie). Maatregelen om ons aan te passen aan het veranderende klimaat (klimaatadaptatie). En maatregelen om voldoende bruikbaar zoet water te behouden in Zeeland (zoetwatersituatie).

De Provincie Zeeland voert haar klimaatbeleid en watertaken uit via het uitvoeringsprogramma "Energie op Klimaat!".

Op Europees én nationaal verband is afgesproken om de CO₂-uitstoot te beperken. De Provincie neemt haar verantwoordelijkheid om het Zeeuwse aandeel van deze wereldwijde opgave te behalen. Zo dragen we bij aan de wereldwijde en landelijke klimaatdoelen én om een aantrekkelijke vestigingslocatie te zijn en blijven. De uitdaging is om grondstoffen slimmer te gebruiken, omdat ze niet oneindig zijn en ook op kunnen raken. Daarnaast moeten we veel meer energie duurzaam opwekken, energie en water besparen en willen we de ontwikkeling naar een circulaire economie bevorderen. Een economie waarin we meer hergebruiken en minder afval overhouden. De weg naar een groene economie biedt veel kansen voor Zeeland, maar vraagt ook een grote inzet. Zowel van ons als van de Zeeuwse partners. In 2027 hebben wij blijvende aandacht voor oplossingen voor netcongestie en de realisatie van energie-infrastructuur. Op deze manier maken wij onze Zeeuwse samenleving toekomstbestendig.

Ondanks het terugdringen van de CO₂-uitstoot en het beperken van klimaatverandering, is klimaatverandering al gestart en niet meer terug te draaien. De klimaatveranderingen zijn ondertussen steeds merkbaarder. De verwachting is dat we vaker te maken krijgen met extremere vormen van droogte, hitte en wateroverlast. En daarnaast te maken hebben met de stijgende zeespiegel met een grotere kans op overstromingen. Om een goede leefomgeving te behouden moeten we ons daaraan aanpassen. De kans op lange droge periodes wordt steeds groter. Dat is een probleem en een uitdaging voor heel Nederland en ook daarbuiten. In Zeeland is het extra ingewikkeld. Zeeland heeft namelijk maar een kleine verbinding met het zoete rivierwater. Daarnaast wordt het water op de lange termijn steeds zouter door het omringende zeewater en zoute grondwater. Daarom is voor Zeeland een eigen toekomstplan gemaakt. In 2027 hebben wij bijzondere aandacht voor de uitwerking van de strategie Zeespiegelstijging, het opstellen van een nieuwe Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2027-2033 en de uitvoering van het Zeeuws Deltaplan Zoetwater 2027-2033.

De opgaven ten aanzien van energietransitie, klimaatadaptatie en water zijn uitgewerkt in verschillende regionale Zeeuwse strategieën. Ook (wettelijke) watertaken zijn verantwoordelijkheid van de Provincie Zeeland. De uitvoering hebben wij vormgegeven in het programma Energie, Klimaat en Water.

Speerpunten

- Opbrengst windenergie (op land): 700 MW in 2030 en zonne-energie: 1.000 MW in 2030.
- Toewerken naar een energiemix, inclusief kernenergie.
- Helpen met uitvoering SDR-regioplan 2030-2050 ten behoeve van een klimaatneutrale Industrie.
- Uitvoeren acties Regionale energiestrategie (RES).
- Bijdrage leveren aan beperken netcongestie.
- Opstellen Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) 2027-2033.
- Uitwerken strategie Zeespiegelstijging.
- Uitvoeren uitvoeringsprogramma Zeeuws Deltaplan Zoet Water.
- Uitvoeren van (wettelijke) taken rond het waterkwaliteit en -veiligheid.
- Bijdrage leveren aan de Zeeuwse Integrale gebiedenaanpak.

Beleidskader

- [Regionale Energiestrategie](#)
- [Energievisie](#)
- [Klimaatadaptatiestrategie Zeeland](#)
- [Richtlijn overstromingsrisico's](#)
- [Omgevingsvisie](#)
- [Zeeuws Deltaplan Zoet Water](#)
- [Deltaprogramma](#)
- [Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta](#)
- [Zwemwaterrichtlijn](#)
- [Kaderrichtlijn Water](#)

Maatschappelijk effect

Door de CO₂ uitstoot te verminderen, oplossingen voor netcongestie te vinden en energie-infrastructuur te realiseren werken we aan een duurzame Zeeuwse economie en leefomgeving. We passen de leefomgeving en het watersysteem aan, zodat we kunnen omgaan met veranderende (klimaat)omstandigheden. Zo kunnen inwoners en bezoekers van Zeeland leven in een veilige, prettige en klimaatbestendige leefomgeving. Door verschillende maatregelen op elkaar af te stemmen, zorgen we ervoor dat Zeeland goed kan optreden bij dreigende tekorten van zoet water.

Energie, Klimaat en Water

In Zeeland werken we aan het voorkomen van klimaatverandering én het aanpassen aan en voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. We sluiten aan bij de doelstellingen van het Rijk om het Klimaatakkoord van Parijs uit te voeren. Dit betekent een CO₂-afname van 55% in 2030 en het einddoel is geen CO₂ uitstoot in 2050.

Voor de energietransitie werken we samen met de Zeeuwse overheden en belangenorganisaties:

- In de Regionale Energiestrategie (RES) werken we aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving en mobiliteit en de opwek van duurzame energie (zon en wind).
- Voor de verduurzaming van de industrie werken we samen met Smart Delta Resources (SDR) aan de uitvoering van de Cluster Energie Strategie (CES).
- Tot slot werken we met de Zeeuwse overheden en de netwerkbeheerders Stedin, TenneT en Gasunie aan de Energievisie en pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma. Infrastructuur Energie en Klimaat) voor het toekomstbestendig maken van het energiesysteem.

Het doel van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KASZ) is een klimaatbestendig en waterrobuust Zeeland in 2050. Dat betekent dat we werken aan een Zeeland dat minder kwetsbaar is voor klimaatverandering. De strategie richt zich op doelen op de lange termijn, maar om die te bereiken moeten nu al maatregelen en keuzes gemaakt worden. De KASZ is een samenwerkingsverband van alle Zeeuwse overheden en belangenorganisaties in Zeeland. Klimaatadaptatie wordt voorwaardelijk voor alles wat we in Zeeland ondernemen, van landbouw en natuur tot wonen en infrastructuur. In de KASZ brengen we de effecten van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen in beeld en helpen met het opstellen van een handelingsperspectief voor aanpassingen en voorbereiden op weersextremen en overstromingen. In 2027 stellen we in alle Raden, Staten en Dagelijks Bestuur van het waterschap Scheldestromen de nieuwe KASZ 2028-2033 vast.

Daarnaast is in het Zeeuws Deltaplan Zoet Water een strategie opgesteld om Zeeland weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten. In 2026 is het Zeeuws Deltaplan Zoet Water herzien, verdiept en verbreed. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma biedt de basis voor het treffen van maatregelen om ook de komende jaren de zoetwaterbeschikbaarheid te vergroten.

Binnen de Zuidwestelijke Delta werken we samen met onze partners binnen het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta om ons doel van een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta te kunnen realiseren. Dit doen we aan de hand van de vastgestelde Voorkeursstrategie.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	Stand 2023	Stand 2024	Stand 2025	Stand 2026
Emissie van broeikasgassen volgens bronbenadering (kton CO-eq.)	7.883	**	**	**
Productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ)	10.251	**	**	**
Percentage van de waterlichamen met goede ecologische kwaliteit*	0%	0%	0%	0%

* Op afzonderlijke onderdelen wordt progressie geboekt. In het totaaloordeel is dit niet zichtbaar. Onder andere door one out, all out principe” van de KRW, voldoet geen enkel waterlichaam aan de deze voorwaarde.

** De gegevens in de kerndataset regionale klimaatmonitor zijn deels nog niet beschikbaar.

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2024	Stand 2025	Streefwaarde 2025	Streefwaarde 2026	Streefwaarde 2027	Einddoel 2030
Aantal (semi)publieke laadpunten EV	Aantal laadpalen	4.543	5.518	*	*	*	10.000
Hernieuwbare energie door wind op land	Totale productie van hernieuwbare energie in MW	601	621	*	*	*	700
Hernieuwbare energie zon wind op land (> 15 kW)	Totale productie van hernieuwbare energie in MW	573	660	*	*	*	1.000
Faciliteren energyhubs	Aantal	n.v.t.	1	n.v.t.	2	4	10
Adviestrajecten verduurzaming MKB	Aantal	n.v.t.	10	80	80	80	85
Adviseren bedrijven ten aanzien van netcongestie via expertplatform	Aantal	251	324	nvt	350	400	500
Reductie emissie broeikasgassen provinciaal organisatie t.o.v. 2021	%	23	**	* *	*		55
Acties uitvoeringsagenda KaZ in uitvoering	Aantal	23	34	40	40	45	48
Klimaatrisico's zijn inzichtelijk en up to date via stresstesten en klimaatscenario's	%	100	100	100	100	100	100
Vergroenen schoolpleinen (incl VO)	Aantal	49	73	73	86	96	180
Actief benutten Zeeuwse labelsystematiek Klimaatadaptatie en klimaatonderlegger door Zeeuwse overheden	Aantal	6	7	15	15	15	15
Voldoen aan wettelijke normen aangewezen zwemwaterlocaties.	%	100	100	100	100	100	100
Waterlichamen voldoen aan de norm/omgevingswaarde voor vis.	%			56	59		100

* In het klimaatakkoord en Zeeuwse uitwerking daarvan zijn doelenstellingen afgesproken voor 2030.

** De gegevens van 2024 in de kerndataset regionale klimaatmonitor zijn deels nog niet beschikbaar.

Doelstelling

Klimaatadaptatie en voldoende zoet water

Zeeland kan in 2050 de effecten van klimaatverandering (van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen) opvangen of tegengaan. Ook is Zeeland in 2050 weerbaar tegen zoetwatertekorten en gaan we zuinig om met zoet water. Om dit te bereiken voeren wij de acties van de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland en het Zeeuws Deltaplan Zoet Water uit.

Acties

Berekenen en actueel houden overstromingsgevolgen in kader van EU-ROR

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) heeft als doel de negatieve gevolgen van overstromingen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het culturele erfgoed en de economische bedrijvigheid te beperken. Concreet verplicht de ROR het maken van een voorlopige risicobeoordeling, overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en overstromingsrisicobeheerplannen. Dit ligt landelijk vast in het Overstromingsrisicobeheerplan 2022-2027 en is op Zeeuws niveau opgenomen in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 (Provinciale Staten 12 november 2021). In 2025 zijn de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten geactualiseerd en vastgesteld. De actualisering van de overstromingsbeheerplannen is voorzien in 2028.

In 2026 zijn door het Rijk de Overstromingsbeheerplannen voor Rijn, Maas, Schelde en Eems opgesteld. Deze moeten uiterlijk 22 december 2027 gepubliceerd zijn.

De Provincie Zeeland moet de benodigde informatie voor het opstellen van de overstromingsbeheerplannen verstrekken aan het Rijk.

De Provincie Zeeland sluit aan bij internationaal afstemmingsoverleg ROR met Vlaanderen.

Stimuleren adaptatie maatregelen, onder andere via subsidieregeling realisatie groene schoolpleinen

Wij verlenen subsidie voor Groene Schoolpleinen en Groene en Klimaatadaptieve Bedrijventerreinen. We gaan verder met de vergroening van schoolpleinen van het basisonderwijs. In 2027 worden weer 8 basisschoolpleinen vergroend en 2 schoolpleinen bij VO- en Mbo-scholen.

Voor het vergoeden van bedrijventerreinen verkennen we de subsidiemogelijkheden voor een integrale aanpak vergroening en klimaatadaptatie voor Zeeuwse gemeenten, in 2027 willen we deze subsidieregeling openstellen.

Toepassen van meerlaagsveiligheid

We werken aan het versterken van de waterveiligheid in Zeeland volgens het principe van meerlaagsveiligheid. Dat betekent dat we niet alleen inzetten op het versterken van primaire en secundaire keringen, maar ook kijken naar ruimtelijke ontwikkeling én crisisbeheersing en evacuatie.

Meerlaagsveiligheid is ook onderdeel van de Klimaat Adaptatie Strategie Zeeland 2028-2033 (KASZ) die in 2027 wordt vastgesteld. Meerlaagsveiligheid vormt één van de bouwstenen voor de Zeeuwse Strategie Zeespiegelstijging en waterveiligheid. Deze wordt uitgewerkt voor een concreet gebied in Zeeland. Naar verwachting zal deze concrete uitwerking/pilot in 2027 plaatsvinden

In 2026 voerden we een pilot uit voor laag 2: ruimtelijke ingrepen die de gevolgen van een overstroming kunnen beperken. Voorbeelden zijn maatregelen die nu al genomen kunnen worden om schade in de toekomst te minimaliseren.

In 2027 werken wij aan de afronding van het Project FIER. Hierin is aandacht voor laag 3 en 4: crisisaanpak en herstel.

Opnemen Zeespiegelstijging onderdeel van de KasZ

Het thema zeespiegelstijging wordt opgenomen in de KASZ 2028-2033. We werken zeespiegelstijging verder uit als vijfde klimaateffect (naast wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen).

We geven uitvoering aan de vast te stellen Zeeuwse Strategie Zeespiegelstijging. Dit doen we door aan de slag te gaan met het opstellen van plannen van aanpak voor de thema's bewustwording, mitigatie, kennis en onderzoek, adaptatie en inspiratie.

Uitvoering geven aan de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ)

De Klimaatadaptatiestrategie Zeeland is in 2021 vastgesteld in Provinciale Staten. Doel is dat Zeeland in 2050 weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering. De provincie voert samen met haar partners de gezamenlijke acties van de uitvoeringsagenda van de KASZ uit die in 2024 is geactualiseerd. Eén van de acties is het opstellen van een "Klimaatsignaalkaarten" (afwegingskader) om klimaatrisico's mee te nemen bij (ruimtelijke) ontwikkelingen. In 2026-2027 wordt gewerkt aan de KASZ voor 2028-2033 zodat deze eind 2027 kan worden vastgesteld door gemeenten, Dagelijks bestuur Waterschap Scheldestromen en provinciale staten.

Uitvoering geven aan het Zeeuws Deltaplan Zoet Water

Het doel van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water is om Zeeland voortdurend weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten. De huidige versie van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water wordt verdiept en verbreed waarna deze eind 2026 vastgesteld wordt. In het plan zetten wij in op 3 sporen: (1) de zelfvoorzienende aanpak, (2) het gebiedsgericht aanvoeren en (3) lange termijn systeemkeuzes. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2027-2033 biedt de basis voor het treffen van maatregelen de aankomende jaren om de zoetwaterbeschikbaarheid te vergoten. Ook kijken we in samenwerking met het Rijk naar mogelijke steun in de vorm van beleidsontwikkeling en aanvullende financiële middelen. Tevens zetten we in 2027 de verkenning naar de mogelijkheden voor aanvoer van zoet water voort.

Doelstelling

Energietransitie

In 2030 willen we als Zeeuwse samenleving 55% minder CO₂ uitstoten. Het einddoel is geen CO₂ uitstoot in 2050. Aan de hand van de Zeeuwse Energievisie, het (Provinciaal) Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, de Cluster Energiestrategie (CES) en de Regionale Energiestrategie (RES) werken we aan die doelstelling.

Acties

Aanpak energie-infrastructuur

In 2027 werken we vanuit de Aanpak Energie Infrastructuur aan de uitvoering van acties binnen drie geformuleerde actielijnen. Dit zijn:

1. Sneller bouwen.
2. Beter benutten van het bestaande systeem.
3. Integraal programmeren.

In actielijn 1 heeft Provincie Zeeland samen met de Werkgroep Integraal Programmeren een regierol in (ruimtelijke) processen voor de realisatie van energie-infrastructuurprojecten. Vanuit de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen (actielijn 2) werken we aan energiehubbs en maatwerkoplossingen gericht op verduurzaming van het MKB en optimaal functioneren van het energiesysteem. In actielijn 3 staat het integraal programmeren centraal en starten we met de voorbereiding van het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK 3.0). De door PS vastgestelde Energievisie Zeeland vormt hiervoor de basis. De Energievisie wordt in 2027 herzien en ter vaststelling voorgelegd aan PS.

In 2027 werken we aan de herziening van de governance voor energietransitie in Zeeland. Dit doen we o.a. vanuit de Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda (ISA) Energie.

Het fonds energietransitie van de Stichting Zeeuwse Publieke Belangen wordt besteed aan projecten die een wezenlijke bijdrage leveren aan de doelen voor de Energietransitie

De projectportefeuille van de Stichting Zeeuwse Publieke Belangen (SZPB) is goed gevuld dankzij de challenges "Boost the grid" en "Boost the Energy Transition". Daarnaast weten de kennisinstellingen, organisaties en bedrijven uit de regio de Stichting steeds beter te vinden. De lopende projecten worden begeleid en opgedane kennis wordt actief gedeeld met het netwerk (onder andere TaskForce Zeeuwse Netoplossingen en RES en Stedin). SZPB blijft open voor nieuwe projectaanvragen. Hierbij zijn het verhelpen van netcongestie en het leveren van een innovatieve bijdrage aan de Zeeuwse energietransitie belangrijke criteria. Er is nog een budget van circa € 2 miljoen beschikbaar.

Verwachting is dat er genoeg budget is om in 2027 door te kunnen met het ondersteunen van innovatieve projecten. 2028 zal benut worden om de lopende projecten te monitoren en adviseren waar nodig.

In het waterstofdossier geven we prioriteit aan het industriële verbruik: de komende jaren maken we werk van het vergroenen van de bestaande Zeeuwse waterstofvraag (elektrolyse)

Waterstof speelt een belangrijke rol in de energietransitie. Zeker voor de industrie en zware mobiliteit. Zeeland heeft de ambitie om de grootste waterstofhub van West-Europa te worden. Dat is in lijn met de toekomstperspectief visie Zeeland2050. Dat betekent dat er niet alleen voor eigen gebruik geproduceerd en geïmporteerd zal worden, maar ook voor afname elders. Hoe deze ambitie verder wordt ingevuld, werken we uit in een provinciale waterstofstrategie. Deze wordt in 2026-2027 opgesteld in samenwerking met Arcadis. In deze strategie houden we ook rekening met de ruimtelijke inpassing van elektrolyzers op grond van de provinciale omgevingsverordening.

We zetten verder in op de volgende activiteiten:

- Samen met andere overheden, (landelijk, regionaal en Europees), SDR, NSP en het bedrijfsleven werken we aan goede randvoorwaarden en aan de daadwerkelijke bouw van voldoende productielocaties (electrolyzers). Dit doen we om te kunnen voldoen aan de vraag naar groene waterstof.
- Omdat de eigen lokale productie zeker de eerste jaren niet groot genoeg is om aan de regionale - en landelijke vraag te kunnen voldoen, maken we deels ook werk van import van groene waterstof. Dat gebeurt o.a. in de vorm van ammoniak als waterstofdrager. Samen met betrokken partijen werken we aan inpassing daarvan in het havengebied. Ook wordt gewerkt aan oplossingen voor het daarmee samenhangende transport naar het achterland.
- We bekijken op welke manier blauwe waterstof een rol kan spelen in de energietransitie. Dit is waterstof die met fossiele energie is gemaakt, maar waarbij de CO₂ is afgevangen.
- We dragen bij aan het tijdig realiseren van het landelijk waterstofnetwerk (de backbone) die de 5 grote landelijke industrieclusters met elkaar verbindt en die ook aansluit op het netwerk van de buurlanden. Het doel is om de backbone Zuid West eind 2030 in werking te hebben.
- Helpen ontwikkelen en realiseren van verschillende regionale waterstofketens, onder andere in de gemeente Kapelle met het realiseren van een lokaal distributienet met aansluiting op de backbone.
- Via Hydrogen Europe vindt kennisuitwisseling plaats over de Europese ontwikkelingen omtrent waterstof (marktcondities, wetgeving, financierbaarheid).
- Verkennen van het opzetten van een Hydrogen Valley.

Kernenergie

Het Rijk heeft op 19 juni 2026 via een Kamerbrief laten weten dat er nog twee zoeklocaties in beeld zijn voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Die bevinden zich in Terneuzen en Groningen. Daarnaast onderzoekt het Rijk ook of bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale Borssele mogelijk is.

In aanloop naar een locatiekeuze werken we aan een voorlopig Rijk-Regiopakket met voorwaarden. Dit pakket is klaar als het ontwerp locatiebesluit door het ministerie zal worden genomen. Dit besluit volgt waarschijnlijk in de eerste helft van 2027, volgens de Kamerbrief van 19 juni. Dit is later dan eerder gedacht. Daarna maken we een definitief locatie gebonden Rijk-Regiopakket dat klaar is als de definitieve locatie is gekozen. Dat verwachten we vanaf de tweede helft van 2027. Bij het opstellen van het Rijk-Regiopakket werken we nauw samen met de gemeente Terneuzen.

Samen met gemeenten werken we aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving waaronder het maatschappelijk vastgoed en particuliere woningen

Gemeenten en Provincie zetten in op de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. We geven uitvoering aan de Regionale Energiestrategie (RES). De focus ligt op stimulering bij de isolatie van woningen met een D, E, F, of G energielabel. De stimuleringslening Langer Duurzaam Thuis voor particuliere woningeigenaren wordt uitgerold en gemeenten kunnen aansluiten op deze provinciale regeling.

Het ontzorgingsprogramma Maatschappelijk vastgoed (KlimOp) wordt door de Provincie Zeeland

uitgevoerd. Het doel is om zoveel mogelijk duurzaamheidsmaatregelen te realiseren. Hiervoor benaderen we actief eigenaren die in een eerder stadium met een advies geholpen zijn. Daarnaast werken we nauw samen met de gemeenten over de aanpak van hun eigen maatschappelijk vastgoed. Ook de gemeenten kunnen vanuit het programma hulp en ondersteuning krijgen. Wij verwachten dat wij de huidige KlimOp regeling in 2027 volledig kunnen afronden.

We faciliteren het MKB bij het verduurzamen van hun processen, bedrijfsvoering en gebouwen

Begin 2024 is de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen opgericht om bedrijven te ondersteunen bij het verminderen van de gevolgen van netcongestie. Daarnaast biedt het Expertplatform bedrijven advies over het verduurzamen van bedrijfsprocessen en gebouwen. De provincie Zeeland heeft hiervoor subsidie verstrekt in de periode 2024-2025. De Taskforce en het Expertplatform blijven ook in 2027 actief voor het Zeeuwse bedrijfsleven.

Via de SPUK MKB-regeling kunnen MKB-ondernemers ondersteuning krijgen bij het verduurzamen van hun bedrijfspand of bedrijfsprocessen. De regeling is in 2026 aangepast en wordt uitgevoerd via een Open House-constructie, waardoor ondernemers eenvoudiger gebruik kunnen maken van onafhankelijk duurzaamheidsadvies. De regeling loopt tot en met mei 2027, met een mogelijke verlenging tot mei 2028 om de landelijke doelstellingen te behalen. De provincie rondt deze regeling binnen de eigen organisatie af en werkt ondertussen aan een toekomstbestendige regionale aanpak voor het MKB.

We initiëren het gebruik van restwarmte en andere mogelijkheden voor kleinschalige duurzame warmte

- De grootschalige warmteprojecten Midden-Zeeland en Terneuzen zijn op dit moment financieel niet haalbaar. Deze projecten liggen op dit moment stil. Wij verkennen de kansen voor warmtenetten bij de ontwikkeling van de energiebeelden en energiedeals met het Rijk.
- Aanjagen en verbinden van initiatieven voor de toepassing van mini-warmtenetten. In een aantal gemeenten worden initiatieven uitgewerkt tot een project.
- Via het interprovinciaal overleg blijven we aangehaakt op de landelijke ontwikkelingen op het gebied van de warmtetransitie (NPLW, NDW, fondsen en subsidies).

We ondersteunen de verduurzaming van het Zeeuwse industriecluster

Provincie Zeeland stimuleert en faciliteert de verduurzaming van het industriecluster in de bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Dat gebeurt onder andere door:

- Voortzetten deelname aan het platform Smart Delta Resources (SDR). We nemen als Provincie actief deel aan de 5 programma's van SDR (Spark Delta (elektriciteit), Hydrogen Delta (waterstof), Carbon Delta (CCS), Circular Delta (circulariteit) en Heat Delta (restwarmte)). Waarbij aangemerkt kan worden dat de Activiteiten op Heat Delta zijn op dit moment wegens onrendabele marktcondities on-hold gezet.
- Als partij deelnemen aan de overleggen over het clustermaatwerk om de verduurzaming van het Zeeuws industriecluster in z'n geheel te bevorderen. Naast de grote bedrijven zitten ook de netbeheerders, de ministeries van EZK en I&W, SDR en North Sea Port aan tafel. De aanpak voor clustermaatwerk vervangt de eerder gestarte maatwerkafspraken met de individuele bedrijven. Enkel met Zeeland Refinery loopt nog een individueel maatwerktraject.
- Actief inbreng leveren bij de voorbereiding (o.a. procedures) van de in het NMIEK en pMIEK opgenomen energie infrastructuurprojecten van nationaal en regionaal belang zoals 380 kV Zeeuws Vlaanderen, de Multi Utiliteiten Kruising (MUK) en het landelijk waterstofnetwerk.
- Deelnemen aan de overleggen m.b.t. de ontwikkeling van regionale waterstofnetten, onder andere in de gemeente Kapelle.

We realiseren wind- en zonprojecten, met als doel in 2030 binnen de provinciegrenzen 10,5/11 PJ duurzaam op te wekken

Om het doel te bereiken coördineert, regisseert en zo nodig bemiddelt de Provincie in projecten tussen initiatiefnemers, gemeenten, belangenorganisaties en omwonenden. Verder zorgt de Provincie

voor beleid op hoofdlijnen waarbinnen wind- en zonprojecten gerealiseerd kunnen worden. Dit is opgenomen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

We werken aan de uitvoering van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) en Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuidwest (RAL ZW)

De NAL geeft landelijk sturing aan het ontwikkelen van kennis en beleid op gebied van laadinfrastructuur. Provincies Zuid-Holland en Zeeland werken samen onder de noemer NAL-regio Zuidwest en voeren acties uit volgens de door beide besturen vastgestelde Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuidwest (RAL Zuidwest) en het daaruit afgeleide jaarlijkse Plan van Aanpak. Voor 2026 en 2027 is de aanpak gericht op het uitvoeren van de regionale concessie laadinfrastructuur voor Zuidwest Nederland, het realiseren van een regionaal logistiek laadnetwerk en het realiseren van laadinfrastructuur voor de bouwsector. Daarnaast blijft de NAL-regio Zuidwest waar dat nodig is gemeenten ondersteunen met kennis.

We werken met het netwerk aan de uitvoering van de Regionale Energiestrategie

De RES Zeeland is een samenwerkingsverband met o.a. de Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en netbeheerder Stedin. We werken aan de uitvoering van de Regionale Energiestrategie 2.0. De basis is gelijkwaardigheid en er wordt gewerkt volgens het principe van netwerksturing. Kennis en expertise over de opwek van duurzame energie op land/dak, de uitdagingen in de gebouwde omgeving en het gebruik van andere warmtebronnen delen we met alle stakeholders van RES Zeeland. Jaarlijks organiseren we hiervoor een grote bijeenkomst. Vier keer per jaar verschijnt de RES Nieuwsbrief. In de RES 2.0 naderen we het doel van duurzame opwek voor 2030. In 2027 verkennen wij de opgaven en kansen voor de periode na 2030.

We geven zelf het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed te verduurzamen en hiermee onze CO₂ uitstoot te verminderen

In 2025 is een start gemaakt met het meerjaren verduurzamingsplan voor het Abdijcomplex van de Provincie. Na een selectieprocedure is een adviseur gekozen die het gehele complex in kaart gaat brengen en verschillende scenario's opstelt voor verduurzaming. De bestaande plannen en adviezen worden hierin meegenomen.

In 2026 is het verduurzamingsplan voor het Abdijcomplex afgerond. Dit plan biedt nieuwe inzichten in de mogelijkheden en voorwaarden voor de verdere verduurzaming van het Abdijcomplex. Op basis hiervan wordt het gewenste ambitieniveau bepaald en wordt beoordeeld welke maatregelen op korte, middellange en lange termijn haalbaar zijn. Daarbij worden de uitkomsten van het verduurzamingsplan afgezet tegen de meer jaren onderhoudsbegroting. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van deze verduurzamingsopgave.

Doelstelling

Water en Bodem met kwaliteit

Een duurzaam bodemgebruik en goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Hiervoor werken we aan een watersysteem waarin waterpeilen en (ruimtelijke) ontwikkelingen op elkaar zijn afgestemd. Ook voldoet het watersysteem aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Wettelijke taken op het vlak van water(beheer) worden structureel uitgevoerd. De Provincie draagt samen met andere overheden (waterschap, gemeenten, Evides, Rijk) bij aan het behoud en waar mogelijk verbetering van de waterkwaliteit in grond- en oppervlaktewater, drinkwater en zwemwater.

Acties

Aanwijzen en bewaken beschermingsgebieden drinkwaterwinningen

Dit doen we voor onze regionale drinkwatervoorziening en om te voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. In de Omgevingsverordening zijn de grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen en is de bescherming ervan bepaald. In gebiedsdossiers brengen we eventuele bedreigingen van drinkwaterwinningen in beeld en stellen we zo nodig een maatregelenprogramma op. De toestand wordt gevolgd via monitoring en de 6-jaarlijkse KRW toestandbeoordeling.

Aanwijzen zwemlocaties en toezien op veilige en hygiënische omstandigheden in samenwerking met waterbeheerders, gemeenten en RUD

Voldoen aan de Zwemwaterrichtlijn.

Bevorderen van een goed en efficiënt functionerende waterketen

Het samenwerkingsverband Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland (SAZ+) bestaat uit alle Zeeuwse gemeenten, waterschap Scheldestromen en waterbedrijf Evides. De Provincie is geen actief deelnemer, maar adviseur en agendalid. Wij zien er op toe dat SAZ+ bijdraagt aan de provinciale, nationale en Europese doelen voor waterkwaliteit, waterkwantiteit en klimaatadaptatie.

Monitoren voortgang en uitvoering van het Waterschapsbeheerprogramma via de jaarlijkse voortgangsrapportage, op basis van de doelstellingen voor waterkwaliteit en waterkwantiteit in het Regionaal waterprogramma en/of de Omgevingsverordening Zeeland

Dit is onderdeel van de wettelijke toezichthoudende taak die de Provincie heeft ten opzichte van Waterschap Scheldestromen. Naar aanleiding van het Rekenkamer onderzoek over de Provinciale watertaken geven we uitvoering aan de aanbeveling om het inzicht te vergroten in de activiteiten en resultaten van het grondwaterbeleid. Dit doen wij door eind 2027, gelijktijdig met vaststellen van het Regionaal Waterprogramma 2028-2033, een voortgangsrapportage op te leveren.

Zoeken naar synergie mogelijkheden voor realisatie waterdoelen met provinciale opgaven.

Het Zeeuwse watersysteem moet worden ingericht op het veranderende klimaat en ontwikkelingen uit de Zeeuwse samenleving. We stellen een strategie op hoe wij doelen van natuur, landbouw, recreatie, wonen en werken kunnen combineren met het inrichten van een toekomstig gericht watersysteem.

Doelstelling

Deltawateren

We werken aan een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta. Dit doen we door samen met onze partners in te zetten op:

- Het realiseren van een gezond ecologisch systeem.
- Het verder versterken van de (water)veiligheid en klimaatbestendigheid.
- De zorg voor voldoende zoet water.
- Het stimuleren van de economische vitaliteit.

Acties

Bijdrage leveren aan uitvoeren voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta

In het uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta staat uitgeschreven hoe het Gebiedsoverleg de komende jaren wil helpen in om 2050 de eerste delta ter wereld te zijn die klaar is voor klimaatverandering. Zo kunnen mensen hier ook na 2050 prettig blijven wonen, werken en recreëren.

In 2026 is door het Gebiedsoverleg ZWD de nieuwe Integrale Voorkeursstrategie vastgesteld. In 2027 leveren wij een bijdrage aan de uitvoering van het bijbehorende Uitvoeringsprogramma.

Vervolg Lange Termijn Perspectief Natuur Westerschelde (LTP-N)

Na het afronden van de LTP-N (Lange Termijn Perspectief Natuur) in 2024 is de VNSC gestart met de herijking van de Lange Termijn Visie (LTV2030) voor het beleid en beheer van het Schelde Estuarium. Zo kunnen Vlaanderen en Nederland tussen de periode 2030 tot 2060 opnieuw grensoverschrijdende keuzes maken om het Schelde-estuarium ruimtelijk te blijven gebruiken.

Het gaat hierbij om beleid en beheer voor de drie gedeelde kernpijlers: veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid. De herijking wordt geleid door het Nederlandse ministerie van I&W en het Vlaamse Departement Mobiliteit en Openbare Werken via het 'projectteam LTV Schelde-estuarium'. Hierin zitten de partners van de VNSC, waaronder ook de Provincie Zeeland. Stakeholderparticipatie in het proces van de herijking vindt plaats via de Schelderaad. In het najaar van 2025 is de probleemanalyse

in de Schelderaad besproken. In 2027 en 2028 wordt verder gewerkt aan de herijking van de LTV door de probleemanalyse te vertalen naar mogelijke keuzes en concrete inrichtingsprincipes. De laatste stap in het proces is het opstellen van een uitvoeringsagenda.

Uitvoering Programmatische aanpak Grote Wateren: Grevelingen en Oosterschelde

Voor de Programmatische Aanpak Grote Wateren, werkt het Rijk samen met de regio. Doel is het verbeteren van de waterkwaliteit en ecologische toestand van de grote wateren. In 2027 werken wij aan de volgende onderwerpen:

Uitvoering zandsuppletie Galgeplaat is zoals gepland 2^e helft 2026 gestart en wordt afgerond in 2027.

In 2026 heeft Rijkswaterstaat de planvoorbereiding voor de zandsuppletie Kom Oosterschelde opgepakt. In 2027 wordt deze verkenning verder vormgegeven.

Het project Getij Grevelingen wacht op landelijke besluitvorming. Wanneer de planuitwerkingsfase in 2027 door het rijk wordt opgepakt zullen we daar een actieve bijdrage aan leveren zoals vastgelegd in de bestuursovereenkomst Getij Grevelingen 2019.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2027
Lasten	
080101 Uitvoering klimaatadaptatie en voldoende zoet water	1.103
080103 Energietransitie	6.691
080107 Deltawateren	68
089999 Ambtelijke inzet	3.364
Totaal Lasten	11.225
Baten	
080101 Uitvoering klimaatadaptatie en voldoende zoet water	8
080103 Energietransitie	1.138
080107 Deltawateren	220
Totaal Baten	1.366
Totaal begrote baten en lasten	-9.860
Onttrekkingen	
980899 Bestemmingsreserves-Pr.8	-1.466
Toevoegingen	
980899 Bestemmingsreserves-Pr.8	31
Totaal begrote reserves	1.435
Totaal begroot	-8.424